

Lekcja

Temat: Reformacja – czas wielkich zmian

1. Reformacja – ruch religijny i społeczny zapoczątkowany w I p. XVI wieku, który doprowadził do rozłamu w Kościele katolickim i zapoczątkował wyznania protestanckie.
2. Przyczyny i okoliczności osłabienia autorytetu Kościoła w społeczeństwie
  - a. Wystawny i niezgodny z powołaniem styl życia duchownych
  - b. Nadmierne bogacenie się dostojników kościelnych:
    - Handel odpustami
    - Handel stanowiskami kościelnymi
3. Wystąpienie Marcina Lutra i początek reformacji
  - a. Przyczyny
    - Krytyka handlu odpustami
    - Uznanie Biblii chrześcijańskiej za jedyne źródło wiary
  - b. Wydarzenie:
    - 31 X 1517 r. – opublikowanie przez M. Lutra 95 tez, w których skrytykował nadużycia w Kościele
  - c. Poglądy Lutra:
    - Pismo Święte jako jedyne źródło wiary
    - Wiara i łaska boża jako warunki zbawienia
    - Wprowadzenie języków narodowych w nabożeństwach
    - Krytyka kultu świętych i Matki Bożej
    - Likwidacja celibatu
    - Likwidacja zakonów
    - Chrzest i komunie jako jedyne sakramenty
    - Odrzucenie zwierzchnictwa papieża nad Kościołem oraz władzy biskupów
  - d. Skutki i znaczenie:
    - Potępienie poglądów Lutra przez papieża i wykluczenie go z Kościoła katolickiego
    - Rozpowszechnienie się poglądów Lutra i utworzenie przez niego nowej wspólnoty religijnej – luteranizmu (dziś kościół ewangelicki)
4. Rozwój reformacji:
  - a. Jan Kalwin i kalwinizm (Szwajcaria)
    - Człowiek już w momencie urodzenia jest przeznaczony do zbawienia lub potępienia (predestynacja)
    - Czynienie dobra, użyteczność społeczna, sukcesy w życiu (także materialne) to oznaki łaski bożej
    - Surowe zasady moralne: skromność, uczciwość i powstrzymywanie się od rozrywek
  - b. Henryk VIII i anglikanizm w Anglii
    - Przyczyny: brak zgody papieża na unieważnienie małżeństwa króla Henryka VIII i chęć przejęcia przez niego majątków kościelnych
    - Skutek: Henryk VIII odrzucił zwierzchność papieża nad Kościołem katolickim w Anglii i sam ogłosił się jego głową dając początek kościołowi narodowemu – anglikanizmowi.
5. Skutki reformacji:
  - a. Rozłam w chrześcijaństwie i powstanie wyznań protestanckich (luteranizm, kalwinizm, anglikanizm)
  - b. Wojny religijne między katolikami i protestantami w Europie:
    - Wojna w rzeszy niemieckiej - 1555 r. pokój w Augsburgu i wprowadzenie zasady: *czyj kraj, tego religia*
  - c. Bunt i powstania chłopskie w Europie przeciwko panom feudalnym i biskupom (Kościół był także wielkim posiadaczem ziemskim)
  - d. Zmiany wprowadzone przez protestantów, które zyskały z czasem powszechną akceptację:

- Języki narodowe w nabożeństwach
  - Tłumaczenie Pisma Świętego na języki narodowe
- e. Rozwój literatury narodowej w poszczególnych krajach
- f. Powstawanie zborów protestanckich z pastorami na czele